

אחרי חמישה חודשי אשליה, הזיזת והטעייה עצמית

של ראש-המשלה, הגיעה שעת היקיצה וההתכחחות

סוף התעורר

קארטר וסאדאט
חיבוקים טכטיים

הישראליים בפיתחת-רפיה, שלא הוצגו כלל בפני קארטר. כאשר נחשפה ההטעייה הזו התגוננה ממשלת-ישראל, באמצעות שר-החוץ משה דיין, כי נאמר לנשיא קארטר בפגישתו עם בגין שיהיו בתוכנית עוד מיספר שינויים, לפני שתוגש לנשיא מצריים.

מה שנראה בעיני ממשלת ישראל כאי-הבנה וכאי-התאמה הנובע אולי מפירוש שונה שנתן כל אחד מהצדדים לדברים שנאמרו, התקבל בצורה שונה לחלוטין אצל האמריקאים. לגביהם לא היה מנוס מהמס' קנה שבשם שממשלת-ישראל מנסה להונות אותם ולהוליך אותם שולל בקביעת עובדות בשטח, כך היא מנסה לסוכך אותם בכחש גם כאשר לפרשנות שהיא מעניקה לשיחות ולמגעים הרשמיים שהתחילו עימה.

מעית להפסיק את המיבצע. מידע ברוח זו נמסר לארצות-הברית, ש לא היתה זו עבודה בעייה כלל לגלות בעזרת לווניה מה מתרחש בשטח מדברי חשוף כמו סיני. אלא שההוראה לא קויימה. מיבצע ההתנחלות החשאי נמשך כהיקף מלא.

חג'לי התחכמוז והונאה

קארטר, שיכוד היה לבלוע בצורה כלשהי את הצפרדע של המחנה האר-כיאווגי בשילה, לא היה מסוגל עוד להשלים עם הפרת התחייבות מפורשת זו מצד ממשלת-ישראל. רק טבעי הוא שי הוא חש את עצמו מרומה, כמי שמנסים להוליך אותו שולל תוך זילזול בהבנתו ותפיסתו.

על רקע זה באה התגובה האמריקאית החריפה. בגין ניסה שוב להיתמם ולט עון כאילו מעולם לא התחייב התחייבות כלשהיא בפני קארטר בנושא זה. הפעם לא היו האמריקאים מוכנים להבליג עוד. קארטר עצמו ודובריו הציגו, תחילה בלשון עדינה ואחר-כך בצורה תקיפה יותר את בגין כמי שמנסה לסלף את תוכן השיחות בארבע עיניים שהיו לו עם קארטר.

אופייני כי בנקודה זו, כמו בהבנת היי-בטיס אחרים של התהליך, נכשלו כל פרי שני העיתונות הישראלית לחלוטין. תחילתו, בתום פגישת קארטר-סאדאט טענו כולם כי למעשה נכשל סאדאט בהשגת יעדיו ולא קיבל מקארטר מאומה מלבד חייבוקים טכטיים וקבלת-פנים לבבית. השבוע, אחרי שורת הגינויים וההתבט-אויות המעליבות של אישי הממשלה האמריקאית כלפי ישראל, הם שינו את טעמם. עתה, החליטו הפרשנים המלומדים, אין ספק עוד כי השינוי בהתייחסותם של קארטר ושריו כלפי בגין הוא תוצאה ישירה של פגישתו עם סאדאט.

אבל לא הרצון לספק את תביעותיו של סאדאט הן שקבעו את טון ההתבטאויות של אנשי ממשלת ישראל, נקודת-המופנה שיש להקצינה את העמדה האמריקאית והחריפה את נפוסה היו מעשי התרמית של ממשלת-ישראל כשיי זה ובפיתחת רפיה.

הממשלה קיבלה החלטה על "עיבוי" היישובים בפיתחת רפיה, שלא נעלמה מ-עיני האמריקאים. למרות התנגדותם הר-מוצהרת להחלטה על "עיבוי" היישובים בים הקיימים, לא פעלו האמריקאים נגדה. הם ראו בה מעין מס-שפטיים שממשלת הליכוד חיבת לשלם לצרכים פנימיים,

היה ברור מתרגע הראשון לכך, מזכיר לבגין וממשלתו, כי ממשלת ארצות-הברית מעולם לא הכירה בתוקיות ההתנחלויות בשטחים, ממיקא לא נתנה את הסכמתה ל המשך ההתנחלות וכי היא רואה בהם את המיבצע העיקרי לשלום. בפעם הראשונה השתמש שר-החוץ הי-אמריקאי במילים בוטות וחרפות ביותר, כדי לא להותיר עוד כל מקום לספקות: "ההתנחלויות לא יכולות להתקיים" פירוש הניסוח הזה, במילים אחרות: מר-שלת ארצות-הברית סבורה כי על מנת להגיע להסדר-שלום חייבת ישראל לסלק את ההתנחלויות ולא להניח להן להמ-שיך להתקיים.

דובר מייסר-החוץ האמריקאי ניסה אומי גם לרכך במאחר את משמעות הביטוי בו השתמש ואנס. אחרי שפירש אותו כי תביעה אמריקאית להסיר את ההתנחלויות הקיימות ולהפסיק את פעולות ההתנחלות החדשות, הגדיר זאת כ"החלפת לשון" ומסר פירוש אחר על פיו התכוון ואנס לומר כי ההתנחלויות לא היו צריכות לקום מלכתחילה.

אולם פרשנות זו לא יכלה ליטול את העוקץ מניסוחו החריף ותקיף של שר-החוץ האמריקאי, שהיה סטירת-לחי מצל-צלת בפניו של בגין.

התגובה הרשמית, החריפה לא פחות, של ממשלת-ישראל על הצי-הרה זו, פיזרה את מסך האשליה: אין עוד תמימות-דעים בין ממשלת ישראל וארצות-הברית, נר-צר עימות גלוי וקרע עמוק המוביל למשבר חריף ביותר ביחסי שתי המדינות.

מיבצע התנחלות חשאי

היזומי ההאשמות ההרדיים היו רק האקורד האחרון בוויכוח שהת-משך במשך כל השבוע משני עברי הי-אוקיאנוס. היו כבר בעבר ויכוחים מסוג זה, אלא שהפעם לבש הויכוח צורה חס-ת-תקדים, שחרגה מעבר לכל הכללים הדיפלומטיים המקובלים.

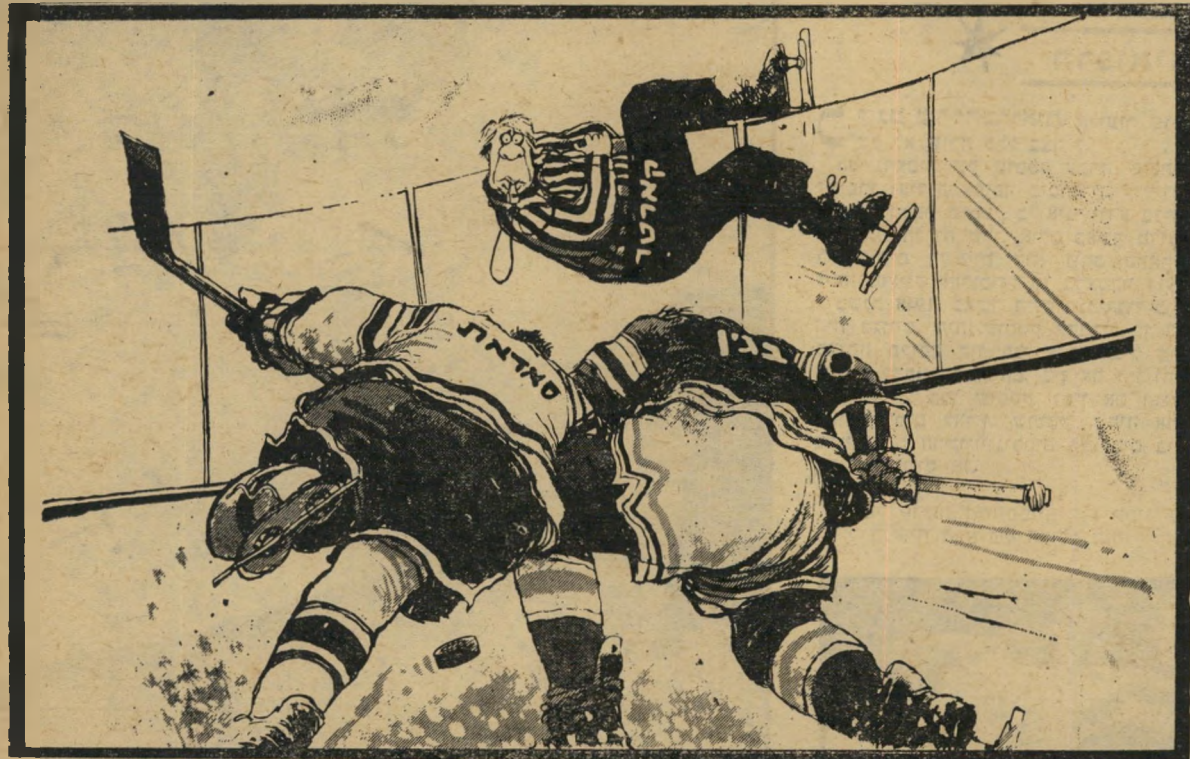
בגין הואשם למעשה, עדידי דוב-רי ממשלת ארצות-הברית, כמו ש-אינו דובר אמת, מסלף עובדות, טועה ומטעה בהצהרותיו הרש-מיות ומנסה לסוכך את ידי ישי-ראל ואויביה גם יחד בתרגומים של הטעייה ורמייה.

היה זה צעד חריף ביותר, אלא שלא היה מנוס ממנו לאור ההתחכמויות של ממשלת הליכוד שניסתה להמשיך ולק-בוע עובדות בשטח ולהוליך את האמרי-קאים שולל.

כיום אין עוד כל ספק כי הקש ששבר את גב הגמל האמריקאי לא היה דווקא ביקורו האחרון של נשיא מצריים באר-צות-הברית.

אנוואר אל-סאדאט הגיע לארצות-הברית במטרה מוגדרת וברורה. הוא ביקש להבי-היר לאמריקאים כי לא יהיה מקום להמ-שיך את מגעי השלום, כל עוד לא יהיב קארטר את ישראל לקבל את הנוסחה על-פיה היא מסכימה להוריד את ההתנחלו-יות מהשטחים שתיסוג מהם ולהכיר בצור-רה כלשהיא בזכות הגדרה העצמית של הפלסטינים תוך התחייבות לסגת בעתיד גם מהגדה.

בנקודה זו לא היו מעולם כל חילוקי-דיעות בין קארטר לאל-סאדאט. הצהרתו של קארטר בתום פגישתו עם סאדאט כי אסואן לא הותירה ספקות בעיניו זה. לפיכך לא התקשה סאדאט בעת ביקורו בארצות-הברית לקבל אישור מחדש, ברור ומוחלט יותר, לעמדתה זו של ארצות-הברית.

(קאריקטורה של מאקולי ב, שיקאגו טריביון)

"מישחק קשוח"

בנקודה זו נוצרה הסכמה כימעט מוח-לט בין קארטר לבין אל-סאדאט, שמאז החלו שיחות-השלום חי בתחושה כי ממי-שלת-ישראל מנסה לרמות אותו בעזרת תרגילי התחכמות ילדותיים.

תמונת מציאות מסולפת

צורה כזו התמוטטה בבת אחת הי-תדמית שהצליח מנחם בגין לבנות לעצמו, בעמל ובכיסרון רב, בארבעה חודשים של מגעים דיפלומטיים אינטנסי-ביים ברחבי העולם. האיש שהצליח לשכנע גם יריבים מוש-

הנשיא קארטר הרחיק לכת עוד יותר מכך. בשיחות עם מנהיגים יהודים בארצות-הברית, אחרי פגישתו עם סאדאט, הוא האשים את בגין בהאשמה חמורה עוד יותר. הוא טען בפניהם כי תוכן נית-השגום שהציג בגין בפניו, אשר לגביה קיבל כביכול את תמו-כתו והסכמתו, לא היתה זהה כלל לתוכנית שהציג אחר-כך בגין בי-פני סאדאט בפגישתם באיסמעיל-ליה.

רק אז אושר לראשונה כי בין וושינגי-טון לאיסמעיליה הוכנסו שינויים בתוכ-נית-השלום. הוכללו בה סעיפים, בעיקר כאלה המתייחסים למעמדם של היישובים

כדי לרכך את האופוזיציה הימנית שנוצ-רה לבגין בתוך מפלגתו.

אלא שלא חלף זמן רב עד שהתברר כי ההחלטה על ה"עיבוי" לא היתה אלא מסווה לפעולת התיישבות מקיפה ורחבה, שבוצעה בהשראת ובהנחיית שר-החקלאות אריאל שרון. בחשאי הוחל בהקמת "תצ-פיות" ו"מאחזים" באזור שהשתרע עש-רות קילומטרים מעבר ליישובי פיתחת-רפיה, במטרה ברורה לקבוע עובדות כי-שטח ללא ידיעת האמריקאים והמצרים, ואף ללא ידיעתם של חלק ניכר משרי הממי-שלה.

כאשר התברר אופי המיבצע הי-חשאי והיקפו לשרי-הביטחון עזר וייצמן הוא נתן הוראה חד-מש-